

Tekuće i buduće aktivnosti

- Razvoj programa koji vodi boljem zapošljavanju i prihodovanju žena sa sela u saradnji sa Odjeljenjem za rodnu ravnopravnost i Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja,
- Dopuna odluka o dodjeli sredstava za nevladine organizacije i za sportske klubove, koja vodi ka balansiranijoj raspodjeli sredstava između polova u četiri opštine, kao i razvoj ekonomskih programa namijenjenih ženama u jednoj opštini,
- Revidiranje i orodnjavanje Etičkih kodeksa sindikata,
- Uvođenje modula o radnim pravima i diskriminaciji žena na tržištu rada u nastavni program Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije Crne Gore,
- Izrada Uputstva o postupanju po predstavkama u cilju bolje implementacije Zakona o rodnoj ravnopravnosti,
- Izrada Uputstva o sprovođenju ocjene rizika na radu za Inspekciju rada,
- Lobiranje za izmjenu Zakona o radu,
- Orodnjavanje unutrašnjih procedura/Etičkog kodeksa u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore,
- Jačanje kapaciteta Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u cilju eliminacije rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i u širem društvenom kontekstu,
- Razvoj preporuka za nacionalni i lokalne socio-ekonomske savjete o pojednostavljenju procedura za osnivanje preduzeća i o uvođenju podsticajnih mjera za pokretanje biznisa od strane žena u saradnji sa Unijom poslodavaca Crne Gore,
- Zagovaranje za uključivanje kursa o ženskom preduzetništvu u nastavni plan Ekonomskog fakulteta pri Univerzitetu Crne Gore,
- Ustanovljavanje kriterijuma za nominaciju i izbor malih i srednjih preduzeća koja njeguju dostojanstvene radne uslove za žene, kao i izbor najboljeg preduzeća u saradnji sa Ženskom alijansom za razvoj,
- Izgradnja kapaciteta ženskih nevladinih organizacija iz oblasti monitoringa i javnog zastupanja u cilju unaprjeđenja radnih prava žena, u saradnji sa Centrom za razvoj nevladinih organizacija.

Kancelarija projektne koordinatorke
UN Women u Crnoj Gori
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 1A
81000 Podgorica
t: +382 20 22 55 33 (ext 128)
f: + 382 20 22 55 51
www.unwomen.org | www.un.org.me

Unaprjeđenje ekonomskih i socijalnih prava žena Projekat UN Women u Crnoj Gori

Agencija Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena – UN Women

Tokom niza decenija UN su ostvarile značajan napredak u jačanju rodne ravnopravnosti, uključujući važne sporazume kao što su Pekinška deklaracija i Platforma za djelovanje i Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW). U julu 2010. godine, Generalna skupština Ujedinjenih nacija formirala je UN Women, agenciju Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena. Na taj način, države članice UN učinile su istorijski korak ka ubrzanju ostvarenja ciljeva organizacije u oblasti rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena. UN Women objedinjuje i nadovezuje se na važan rad četiri prethodno odvojena dijela sistema UN, među kojima je i Razvojni fond Ujedinjenih nacija za žene (UNIFEM).

Utemeljen na viziji ravnopravnosti sadržanoj u Povelji UN, UN Women između ostalog radi na: eliminisanju diskriminacije žena i djevojaka, osnaživanju žena i ostvarivanju ravnopravnosti između žena i muškaraca kao partnera i učesnika i učesnica u razvoju, jačanju ljudskih prava, humanitarnih aktivnosti, mira i bezbjednosti.

United Nations Entity for Gender Equality
and the Empowerment of Women

Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava žena

Kontekst

Crna Gora je uspostavila pravni i institucionalni okvir i politike koje podržavaju unapređenje ženskih prava i ostvarivanje rodne ravnopravnosti. Jedno od najvažnijih opredjeljenja na nacionalnom nivou je poboljšanje ekonomskog položaja žena, kako je i navedeno u Planu aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (sekcija 4.5). Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa ističe neophodnost smanjenja stope nezaposlenosti žena i uvođenja podsticajnih mjera za razvoj ženskog preduzetništva. Od ključne je važnosti je da se ova opredjeljenja u potpunosti sprovedu i pretoče u konkretna poboljšanja položaja žena na tržištu rada.

U Crnoj Gori je evidentna niža stopa zaposlenosti i aktivnosti žena u odnosu na muškarce (u 2008. stopa aktivnosti je iznosila: za žene 43.9%, za muškarce 60.4%; stopa zaposlenosti : za žene 36.1%, za muškarce 50.8%, a stopa nezaposlenosti za žene 17.9% i 15.9% za muškarce).

Žene uglavnom rade u sektorima i na radnim mjestima koja su niže plaćena – prosječna zarada žena u odnosu na prosječnu zaradu muškaraca iznosi 86,2% u 2009. godini. Kada je u pitanju preduzetništvo, jedna petina malih i srednjih preduzeća, članova Unije poslodavaca Crne Gore je formalno u vlasništvu žena, od čega je samo 12% njih zaista u vlasništvu žena.

Žene ostaju nedovoljno zastupljene na rukovodećim položajima u javnom i privatnom sektoru. U kategoriji “zakonodavaca, visokih službenika i menadžera” tri puta je više muškaraca nego žena. Žene iz marginalizovanih grupa su u još nepovoljnijem položaju na tržištu rada. Na primjer, svega 17% Romkinja je ekonomski aktivno, dok isti podatak za muškarce romske populacije iznosi 77%.

(Izvori: “Žene i muškarci u Crnoj Gori” 2010; prvi Izvještaj o implementaciji Konvencije o zabrani svih vidova diskriminacije žena Vlade Crne Gore).

Ključni partneri projekta u Crnoj Gori

Institucije

Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Parlamentarni odbor za rodnu ravnopravnost, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Organizacije civilnog društva i udruženja poslodavaca

ANIMA– Centar za žensko i mirovno obrazovanje, Centar za Razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica, Unija poslodavaca Crne Gore, Ženska alijansa za razvoj.

O projektu

Projekat „Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Srbiji i u Crnoj Gori“ sprovodi se od januara 2010. do decembra 2012. godine. Projekat se nadovezuje na prethodne aktivnosti UN Women (nekadašnjeg UNIFEM-a) koje su obuhvatale podršku partnerima u oblasti jačanja radnih prava žena, kao i u stvaranju uslova za kreiranje, planiranje i sprovođenje rodno osjetljivih politika i budžeta.

Projekat finansira Vlada Kraljevine Norveške, a ukupni budžet iznosi 2,2 miliona dolara za Srbiju i Crnu Goru. Aktivnosti se sprovode u saradnji s ključnim institucijama tržišta rada, žalbenim mehanizmima i mehanizmima za rodnu ravnopravnost na svim administrativnim nivoima – nacionalnom i lokalnom, kao i sa organizacijama civilnog društva.

Cilj projekta

Projekat nastoji da doprinese iskorjenjivanju rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i radnom mjestu i integrisanju rodne perspektive u razvoj politika, pružanje usluga i budžetske procese, kako bi se obezbijedila jednaka ekonomska i socijalna prava za žene.

Oblasti podrške

- Podrška pri sprovođenju istraživanja i analiza koje daju osnovu za izradu i primjenu pravnih rješenja u oblasti rodne ravnopravnosti, kao i za kreiranje i planiranje politika i budžeta koji uvažavaju različite potrebe i prioritete žena i muškaraca;
- Podrška vezana za prikupljanje i predstavljanje podataka razvrstanih po polu i rodno senzitivne statistike;
- Podrška naporima institucija koje imaju ključnu ulogu u zapošljavanju i pokretanju ekonomskih potencijala žena – kako bi se rodna perspektiva integrisala u njihove prakse, politike i budžete;
- Izgradnja kapaciteta žalbenih mehanizama kako bi se rodna perspektiva inkorporirala u njihove svakodnevne aktivnosti;
- Jačanje kapaciteta mehanizama za rodnu ravnopravnost na svim nivoima vlasti;
- Pomoć organizacijama civilnog društva, aktivistima i aktivistkinjama za rodnu ravnopravnost i ekspertima kako bi se povećali njihovi kapaciteti za lobiranje i vršenje uticaja na usvajanje i sprovođenje relevantne regulative, politika i mjera i na taj način obezbijedilo uvažavanje potreba žena i unapređenje ženskih ekonomskih i socijalnih prava.

Izjave partnera

“Dosadašnja iskustva su pokazala da je diskriminacija žena u Crnoj Gori najveća na tržištu rada gdje se stvaraju uslovi za proizvodnju i raspodjelu dobara i uživaju dobrobiti od sopstvenog rada. Stoga treba podstaći poslodavce i sve odgovorne u društvu da preduzmu preventivne mjere protiv polne diskriminacije na ovom polju. To zahtijeva poštovanje privredne slobode i stvaranje uslova za ekonomsku samostalnost žena, kako bi im bio omogućen lakši početak rada i pokretanje samostalne djelatnosti, ali i opstajanje u poslu. Neophodno je uvođenje pozitivnih mjera u Crnoj Gori, kao što su različite olakšice i afirmativne mjere za promovisanje pravnog i senzibilisanijeg pristupa poslovnim aktivnostima i afirmisanje uspješnih metoda koje omogućavaju potpunu integraciju svih principa rodne ravnopravnosti.”

Branka Vlahović, koordinatorka projekta u Odjeljenju za rodnu ravnopravnost

“Smatramo da najveći stepen nezadovoljstva u pojedinim državama u razvoju, pa i u našoj, potiče od isključenosti

polu populacije društva iz procesa odlučivanja i definisanja prioriteta na putu razvoja. Ako se postigne veća kvota žena na izbornim listama, zatim na rukovodećim mjestima moći će se u novom ambijentu kreirati društvo sa većim brojem radnih mjesta za žene i muškarce (sa najmanjom stopom zaposlenosti od 60%).”
Nada Radovanić, menadžerka centra za ljudske resurse u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore

“Naša organizacija ima gotovo svakodnevna svjedočenja o diskriminaciji žena na tržištu rada u Crnoj Gori. Naše društvo nije dovoljno svijesno o postojanju ovog problema, niti su zaposlene žene u dovoljnoj mjeri upoznate sa svojim radnim pravima. Posebna dimenzija problema je što žene nemaju povjerenja u institucije sistema kojima mogu da se obrate za zaštitu. U okviru aktivnosti za pristup Evropskoj uniji, naša zemlja će morati mnogo da radi kako bi dostigli odgovarajuće standarde u ovoj oblasti.”
Stana Šćepanović, Ženska alijansa za razvoj

Dosadašnja dostignuća

- Izdana publikacija “Žene i muškarci u Crnoj Gori 2010” sa sveobuhvatnijim podacima podijeljenim po polu;
- Štampan Priručnik za Inspekciju rada o diskriminaciji žena na radnom mjestu, koji će poslužiti kao štivo za budući razvoj kapaciteta ove institucije, te publikacija “Kako da ostvarim svoja prava” za građane i građanke;
- Pet opština je sprovelo rodno zasnovanu analizu o alokaciji sredstava namijenjenih nevladinih organizacijama i sportskim klubovima, kao i o programima koja se odnose na zapošljavanje koje će poslužiti kao osnova za buduće lobiranje;
- Predstavnici mehanizama rodne ravnopravnosti na različitim nivoima su upoznati sa dobrim praksama o implementaciji zakona i politika koje se odnose na rodnu ravnopravnost kroz studijske posjete u regionu;
- Urađeno je istraživanje o problemima sa kojima se žene koje rade u privatnom sektoru u Kotoru sriječju i obezbijedena besplatna pravna pomoć diskriminiranim radnicama;
- Identifikovani su oblici diskriminacije na radu među ženama žrtvama nasilja i inicirana saradnja sa žalbenim mehanizmima u cilju rješavanja problema.